

БУРЯД ҮНЭН

КПСС-ий Бурядай обкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Советдэй, Министрүүдэй Советдэй орган

№ 155 (13163) 1970 оной июлиин 4, суббото Сэн 2 мүнгэн

Энэ жэлдэ КПСС-эй XXIV съезд болохо, тэрэгээрэ 1970 он манай партида, бүхы совет арадта онсо удха шанартай юм. КПСС-эй XXIV съезддэ бөлөдхөл коммунистуудай, бүхы совет арадай политическэ ба ажалай эдэбхи хэшөөлэй шэнэ дэбжэлтэ үүсхэхэ байһанивь дамжаггүй ааб даа. Коммунист байгуулалтые хүтэлбэрлхэ шэнэ дүй дүршөлөөр баяжанхай, арад зонтоёо нягта нэгэдэлтэй партимнай оорынгөө өөлжөөтэ съездые угтажа байна.

(КПСС-эй ЦК-гай Пленум дээрэ нүхэр Л. И. Брежневэй хэлээн элдхэлхээ)

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИСТ ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДЭЙ ПЛЕНУМ ТУХАЙ ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

1970 оной июлиин 2-то КПСС-эй Центральна Комитедэй ээлжээтэ Пленум нээгдэбэ.
„Хүдөө ажахын талаар партиин ээлжээтэ зорилгонууд“ гэхэн, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ элдхэлые Пленум зүбшэн хэлсэбэ.
Нүхэд П. Е. ШЕЛЕСТ—Украинын Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, Г. С. ЗОЛОТУХИН—КПСС-эй Краснодарска крайкомой нэгэдэхи секретарь, Д. А. КУНАЕВ—Казахстанай Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, Г. И. ВОРОНОВ—

РСФСР-эй Министрүүдэй Советдэй Түрүүлэгшэ, А. В. КОВАЛЕНКО—КПСС-эй Оренбургска обкомой нэгэдэхи секретарь, Б. Е. БУТОМА—СССР-эй судна бүтээлгын промышленин министр, Ш. Р. РАШИДОВ—Узбекистанай Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, Т. К. МАЛЬБАХОВ—КПСС-эй Кабардино-Балкаринин обкомой нэгэдэхи секретарь, П. М. МАШЕРОВ—Белоруссин Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь, А. В. ГЕОРГИЕВ—КПСС-эй Алтайн крайкомой нэгэдэхи секретарь, В. П. МЖАВНАДЗЕ—Грузинын Компартиин ЦК-гай нэгэдэхи секретарь элдхэл тушаа үгэ хэлэһэн байна.
КПСС-эй ЦК-гай Пленум хүдэлмэрээ үргэлжлүүлхээр.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ТАЛААР ПАРТИИН ЭЭЛЖЭЭТЭ ЗОРИЛГОНУУД

КПСС-эй ЦК-гай Пленум дээрэ 1970 оной июлиин 2-то КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ хэлэһэн элдхэл

Нүхэдүү! Манай хүдөө ажахые саашадан үгээхэ тухай асуудлые ЦК-гай Пленумай үзэмжэдэ Политбюро хэлсэбэ.
Болоно ба совхозно үйлдэбэрини шийдхэлгээдэ саг үргэлжлэн зарилгонуудыг үндэслэлтэй хэлсэбэ. Нэгэ хэсэг хэдаа хүдөө ажахыдахи үйлдэбэрини тэрэнэй гол хэлбэри хуурай байһые үнүүлэе гэжэ нэгэ зүбшэн хэлсэбэ. Арадай хэрэгэлэй продуктуудые саашаа бүри эхээр элбэгээр зорилготой шухала шийдхэлгээдэ баталан абтанай байна.
„Хүдөө ажахыдахи байдал тухай“ үндэслэлтэй документные энэ үгэ хэлсэбэ. Политбюро хараада үнүүлэе. Политбюро хараа тус документоо найруулагдан тошолоонууд дурдалуудые найшаагаа, хүдөө ажахы капиталына хүдэлмэридэ үгэ бүри эхээр номлохо, тэрэниэ материално-техническэ талаар бүри хараа хангах тухай тогтоол гарга. Тухайда ЦК-гай тус Пленумые хараа тухай шийдхэбэри гаргагдахы юм.

Тарянаы ургаса (Жэлдээ дунда зэргээр, гектар-һаа центнерээр)

	1956 онууд	1961 онууд	1966 онууд
Саахарай свёкло	184	165	225
Тарьян	10,1	10,2	13,2
Наран сөсөг	9,1	11,2	13,2
Түүхэй-хлопок	20,5	20,6	23,9
Хартаабаха	94	94	114
Овоц	101	116	131

Ургасын дэжэлхэн тухай хэлэхэдэ, орооното тарянай ургаса дээшлүүлэхэ талаар урдын «хэм хэмжээ» үзүүлжэ шадаади, олон жэлдэ, хэдэн арадыны жэлдэ гектар-һаа 8—10 центнер ургаса абадаг хэмтэй болоһон байгаади гэжэ мэдэжэ. Унгарын дүрбэн жэлэй турша соо орооното тарянай ургаса орон дотор дунда зэргээр гектарһаа 13,2 центнер болгожо шадаһан байнади. Харин ургасын талаар энэ хэмжэон маанай ханаа ханаа шадахагүй байна.

Ургасын дэжэлхэн тухай хэлэхэдэ, орооното тарянай ургаса дээшлүүлэхэ талаар урдын «хэм хэмжээ» үзүүлжэ шадаади, олон жэлдэ, хэдэн арадыны жэлдэ гектар-һаа 8—10 центнер ургаса абадаг хэмтэй болоһон байгаади гэжэ мэдэжэ. Унгарын дүрбэн жэлэй турша соо орооното тарянай ургаса орон дотор дунда зэргээр гектарһаа 13,2 центнер болгожо шадаһан байнади. Харин ургасын талаар энэ хэмжэон маанай ханаа ханаа шадахагүй байна.

Ургасын дэжэлхэн тухай хэлэхэдэ, орооното тарянай ургаса дээшлүүлэхэ талаар урдын «хэм хэмжээ» үзүүлжэ шадаади, олон жэлдэ, хэдэн арадыны жэлдэ гектар-һаа 8—10 центнер ургаса абадаг хэмтэй болоһон байгаади гэжэ мэдэжэ. Унгарын дүрбэн жэлэй турша соо орооното тарянай ургаса орон дотор дунда зэргээр гектарһаа 13,2 центнер болгожо шадаһан байнади. Харин ургасын талаар энэ хэмжэон маанай ханаа ханаа шадахагүй байна.

Манай хүдөө ажахын центральна ба нотагай оргонуудта биднэр бүри эхэ эрилтэ табиха ёһотойди. Тэднэр продукци абалтые нэмээхын, ажалай бүтээсэ дээшлүүлхын, продукциин өөрын үнэ хямдаруулахын тулада арга боломжонуудаа бүри хүсэбээр хэрэглэхэ талаар колхоз, совхозуудай хүдэлмэриэ нулаар залаһан ударила. СССР-эй Хүдөө ажахын министрство, тэрэнэй оргонууд ажахын тоосоо оролдосотойгоор нэбтэрүүлхэ, колхоз, совхозуудай финансова ажахын ажал абуулыг хойноһоо хиналта шангахдаха, үрхөө ургуулан абалтые, үүлтэр хайжаруулах хэрэгтэ, ветеринарна адыые үндэһөөрин хайжаруулаха уялгагай.

Манай ажалай продуктуудые улам бүри эхээр абадаг болохо тухай Политбюро шийдхэбэрини мүн лэ эхэ да шанартай гэжэ биднэр тоолооды. Тус шийдхэбэри орон дотор хуурай бусад продуктуудые шадаа бүри элбэгээр абаха найра зам нээжэ үгэнэ.

Мал ажалай продуктуудые абалга (Жэлдээ дунда зэргээр)

	1956 онууд	1961 онууд	1966 онууд
Мяхан (миллион тонноор)	7,9	9,3	11,4
Үүсэбэлдэһэн	57,2	64,7	80,0
Үндэгэн (миллиард)	23,6	28,8	34,6
Ноохон (мянган тонноор)	317	362	393

Ургасын дэжэлхэн тухай хэлэхэдэ, орооното тарянай ургаса дээшлүүлэхэ талаар урдын «хэм хэмжээ» үзүүлжэ шадаади, олон жэлдэ, хэдэн арадыны жэлдэ гектар-һаа 8—10 центнер ургаса абадаг хэмтэй болоһон байгаади гэжэ мэдэжэ. Унгарын дүрбэн жэлэй турша соо орооното тарянай ургаса орон дотор дунда зэргээр гектарһаа 13,2 центнер болгожо шадаһан байнади. Харин ургасын талаар энэ хэмжэон маанай ханаа ханаа шадахагүй байна.

Ургасын дэжэлхэн тухай хэлэхэдэ, орооното тарянай ургаса дээшлүүлэхэ талаар урдын «хэм хэмжээ» үзүүлжэ шадаади, олон жэлдэ, хэдэн арадыны жэлдэ гектар-һаа 8—10 центнер ургаса абадаг хэмтэй болоһон байгаади гэжэ мэдэжэ. Унгарын дүрбэн жэлэй турша соо орооното тарянай ургаса орон дотор дунда зэргээр гектарһаа 13,2 центнер болгожо шадаһан байнади. Харин ургасын талаар энэ хэмжэон маанай ханаа ханаа шадахагүй байна.

Ургасын дэжэлхэн тухай хэлэхэдэ, орооното тарянай ургаса дээшлүүлэхэ талаар урдын «хэм хэмжээ» үзүүлжэ шадаади, олон жэлдэ, хэдэн арадыны жэлдэ гектар-һаа 8—10 центнер ургаса абадаг хэмтэй болоһон байгаади гэжэ мэдэжэ. Унгарын дүрбэн жэлэй турша соо орооното тарянай ургаса орон дотор дунда зэргээр гектарһаа 13,2 центнер болгожо шадаһан байнади. Харин ургасын талаар энэ хэмжэон маанай ханаа ханаа шадахагүй байна.

Ургасын дэжэлхэн тухай хэлэхэдэ, орооното тарянай ургаса дээшлүүлэхэ талаар урдын «хэм хэмжээ» үзүүлжэ шадаади, олон жэлдэ, хэдэн арадыны жэлдэ гектар-һаа 8—10 центнер ургаса абадаг хэмтэй болоһон байгаади гэжэ мэдэжэ. Унгарын дүрбэн жэлэй турша соо орооното тарянай ургаса орон дотор дунда зэргээр гектарһаа 13,2 центнер болгожо шадаһан байнади. Харин ургасын талаар энэ хэмжэон маанай ханаа ханаа шадахагүй байна.

Ургасын дэжэлхэн тухай хэлэхэдэ, орооното тарянай ургаса дээшлүүлэхэ талаар урдын «хэм хэмжээ» үзүүлжэ шадаади, олон жэлдэ, хэдэн арадыны жэлдэ гектар-һаа 8—10 центнер ургаса абадаг хэмтэй болоһон байгаади гэжэ мэдэжэ. Унгарын дүрбэн жэлэй турша соо орооното тарянай ургаса орон дотор дунда зэргээр гектарһаа 13,2 центнер болгожо шадаһан байнади. Харин ургасын талаар энэ хэмжэон маанай ханаа ханаа шадахагүй байна.

Газар тарялангай гол продуктуудые бүхы дээрнэ абалга (Жэлдээ дунда зэргээр, миллион тонноор)

	1956 онууд	1961 онууд	1966 онууд
Тарьян	121,5	130,3	162,4
Саахарай свёкло	45,6	59,2	81,6
Наран сөсөг	3,7	5,1	6,4
Түүхэй-хлопок	4,36	4,99	5,9
Хартаабаха	88,3	81,6	94,3
Овоц	15,1	16,9	18,9

Ургасын дэжэлхэн тухай хэлэхэдэ, орооното тарянай ургаса дээшлүүлэхэ талаар урдын «хэм хэмжээ» үзүүлжэ шадаади, олон жэлдэ, хэдэн арадыны жэлдэ гектар-һаа 8—10 центнер ургаса абадаг хэмтэй болоһон байгаади гэжэ мэдэжэ. Унгарын дүрбэн жэлэй турша соо орооното тарянай ургаса орон дотор дунда зэргээр гектарһаа 13,2 центнер болгожо шадаһан байнади. Харин ургасын талаар энэ хэмжэон маанай ханаа ханаа шадахагүй байна.

Ургасын дэжэлхэн тухай хэлэхэдэ, орооното тарянай ургаса дээшлүүлэхэ талаар урдын «хэм хэмжээ» үзүүлжэ шадаади, олон жэлдэ, хэдэн арадыны жэлдэ гектар-һаа 8—10 центнер ургаса абадаг хэмтэй болоһон байгаади гэжэ мэдэжэ. Унгарын дүрбэн жэлэй турша соо орооното тарянай ургаса орон дотор дунда зэргээр гектарһаа 13,2 центнер болгожо шадаһан байнади. Харин ургасын талаар энэ хэмжэон маанай ханаа ханаа шадахагүй байна.

Ургасын дэжэлхэн тухай хэлэхэдэ, орооното тарянай ургаса дээшлүүлэхэ талаар урдын «хэм хэмжээ» үзүүлжэ шадаади, олон жэлдэ, хэдэн арадыны жэлдэ гектар-һаа 8—10 центнер ургаса абадаг хэмтэй болоһон байгаади гэжэ мэдэжэ. Унгарын дүрбэн жэлэй турша соо орооното тарянай ургаса орон дотор дунда зэргээр гектарһаа 13,2 центнер болгожо шадаһан байнади. Харин ургасын талаар энэ хэмжэон маанай ханаа ханаа шадахагүй байна.

Ургасын дэжэлхэн тухай хэлэхэдэ, орооното тарянай ургаса дээшлүүлэхэ талаар урдын «хэм хэмжээ» үзүүлжэ шадаади, олон жэлдэ, хэдэн арадыны жэлдэ гектар-һаа 8—10 центнер ургаса абадаг хэмтэй болоһон байгаади гэжэ мэдэжэ. Унгарын дүрбэн жэлэй турша соо орооното тарянай ургаса орон дотор дунда зэргээр гектарһаа 13,2 центнер болгожо шадаһан байнади. Харин ургасын талаар энэ хэмжэон маанай ханаа ханаа шадахагүй байна.

Ургасын дэжэлхэн тухай хэлэхэдэ, орооното тарянай ургаса дээшлүүлэхэ талаар урдын «хэм хэмжээ» үзүүлжэ шадаади, олон жэлдэ, хэдэн арадыны жэлдэ гектар-һаа 8—10 центнер ургаса абадаг хэмтэй болоһон байгаади гэжэ мэдэжэ. Унгарын дүрбэн жэлэй турша соо орооното тарянай ургаса орон дотор дунда зэргээр гектарһаа 13,2 центнер болгожо шадаһан байнади. Харин ургасын талаар энэ хэмжэон маанай ханаа ханаа шадахагүй байна.

Ургасын дэжэлхэн тухай хэлэхэдэ, орооното тарянай ургаса дээшлүүлэхэ талаар урдын «хэм хэмжээ» үзүүлжэ шадаади, олон жэлдэ, хэдэн арадыны жэлдэ гектар-һаа 8—10 центнер ургаса абадаг хэмтэй болоһон байгаади гэжэ мэдэжэ. Унгарын дүрбэн жэлэй турша соо орооното тарянай ургаса орон дотор дунда зэргээр гектарһаа 13,2 центнер болгожо шадаһан байнади. Харин ургасын талаар энэ хэмжэон маанай ханаа ханаа шадахагүй байна.

Ургасын дэжэлхэн тухай хэлэхэдэ, орооното тарянай ургаса дээшлүүлэхэ талаар урдын «хэм хэмжээ» үзүүлжэ шадаади, олон жэлдэ, хэдэн арадыны жэлдэ гектар-һаа 8—10 центнер ургаса абадаг хэмтэй болоһон байгаади гэжэ мэдэжэ. Унгарын дүрбэн жэлэй турша соо орооното тарянай ургаса орон дотор дунда зэргээр гектарһаа 13,2 центнер болгожо шадаһан байнади. Харин ургасын талаар энэ хэмжэон маанай ханаа ханаа шадахагүй байна.

Ургасын дэжэлхэн тухай хэлэхэдэ, орооното тарянай ургаса дээшлүүлэхэ талаар урдын «хэм хэмжээ» үзүүлжэ шадаади, олон жэлдэ, хэдэн арадыны жэлдэ гектар-һаа 8—10 центнер ургаса абадаг хэмтэй болоһон байгаади гэжэ мэдэжэ. Унгарын дүрбэн жэлэй турша соо орооното тарянай ургаса орон дотор дунда зэргээр гектарһаа 13,2 центнер болгожо шадаһан байнади. Харин ургасын талаар энэ хэмжэон маанай ханаа ханаа шадахагүй байна.

Ургасын дэжэлхэн тухай хэлэхэдэ, орооното тарянай ургаса дээшлүүлэхэ талаар урдын «хэм хэмжээ» үзүүлжэ шадаади, олон жэлдэ, хэдэн арадыны жэлдэ гектар-һаа 8—10 центнер ургаса абадаг хэмтэй болоһон байгаади гэжэ мэдэжэ. Унгарын дүрбэн жэлэй турша соо орооното тарянай ургаса орон дотор дунда зэргээр гектарһаа 13,2 центнер болгожо шадаһан байнади. Харин ургасын талаар энэ хэмжэон маанай ханаа ханаа шадахагүй байна.

Ургасын дэжэлхэн тухай хэлэхэдэ, орооното тарянай ургаса дээшлүүлэхэ талаар урдын «хэм хэмжээ» үзүүлжэ шадаади, олон жэлдэ, хэдэн арадыны жэлдэ гектар-һаа 8—10 центнер ургаса абадаг хэмтэй болоһон байгаади гэжэ мэдэжэ. Унгарын дүрбэн жэлэй турша соо орооното тарянай ургаса орон дотор дунда зэргээр гектарһаа 13,2 центнер болгожо шадаһан байнади. Харин ургасын талаар энэ хэмжэон маанай ханаа ханаа шадахагүй байна.

I. Хүдөө ажахын продуктуудые саашадаа элбэгээр абаха ба худалдаха тухай

Ургасын дэжэлхэн тухай хэлэхэдэ, орооното тарянай ургаса дээшлүүлэхэ талаар урдын «хэм хэмжээ» үзүүлжэ шадаади, олон жэлдэ, хэдэн арадыны жэлдэ гектар-һаа 8—10 центнер ургаса абадаг хэмтэй болоһон байгаади гэжэ мэдэжэ. Унгарын дүрбэн жэлэй турша соо орооното тарянай ургаса орон дотор дунда зэргээр гектарһаа 13,2 центнер болгожо шадаһан байнади. Харин ургасын талаар энэ хэмжэон маанай ханаа ханаа шадахагүй байна.

Ургасын дэжэлхэн тухай хэлэхэдэ, орооното тарянай ургаса дээшлүүлэхэ талаар урдын «хэм хэмжээ» үзүүлжэ шадаади, олон жэлдэ, хэдэн арадыны жэлдэ гектар-һаа 8—10 центнер ургаса абадаг хэмтэй болоһон байгаади гэжэ мэдэжэ. Унгарын дүрбэн жэлэй турша соо орооното тарянай ургаса орон дотор дунда зэргээр гектарһаа 13,2 центнер болгожо шадаһан байнади. Харин ургасын талаар энэ хэмжэон маанай ханаа ханаа шадахагүй байна.

Ургасын дэжэлхэн тухай хэлэхэдэ, орооното тарянай ургаса дээшлүүлэхэ талаар урдын «хэм хэмжээ» үзүүлжэ шадаади, олон жэлдэ, хэдэн арадыны жэлдэ гектар-һаа 8—10 центнер ургаса абадаг хэмтэй болоһон байгаади гэжэ мэдэжэ. Унгарын дүрбэн жэлэй турша соо орооното тарянай ургаса орон дотор дунда зэргээр гектарһаа 13,2 центнер болгожо шадаһан байнади. Харин ургасын талаар энэ хэмжэон маанай ханаа ханаа шадахагүй байна.

Ургасын дэжэлхэн тухай хэлэхэдэ, орооното тарянай ургаса дээшлүүлэхэ талаар урдын «хэм хэмжээ» үзүүлжэ шадаади, олон жэлдэ, хэдэн арадыны жэлдэ гектар-һаа 8—10 центнер ургаса абадаг хэмтэй болоһон байгаади гэжэ мэдэжэ. Унгарын дүрбэн жэлэй турша соо орооното тарянай ургаса орон дотор дунда зэргээр гектарһаа 13,2 центнер болгожо шадаһан байнади. Харин ургасын талаар энэ хэмжэон маанай ханаа ханаа шадахагүй байна.

Ургасын дэжэлхэн тухай хэлэхэдэ, орооното тарянай ургаса дээшлүүлэхэ талаар урдын «хэм хэмжээ» үзүүлжэ шадаади, олон жэлдэ, хэдэн арадыны жэлдэ гектар-һаа 8—10 центнер ургаса абадаг хэмтэй болоһон байгаади гэжэ мэдэжэ. Унгарын дүрбэн жэлэй турша соо орооното тарянай ургаса орон дотор дунда зэргээр гектарһаа 13,2 центнер болгожо шадаһан байнади. Харин ургасын талаар энэ хэмжэон маанай ханаа ханаа шадахагүй байна.

Ургасын дэжэлхэн тухай хэлэхэдэ, орооното тарянай ургаса дээшлүүлэхэ талаар урдын «хэм хэмжээ» үзүүлжэ шадаади, олон жэлдэ, хэдэн арадыны жэлдэ гектар-һаа 8—10 центнер ургаса абадаг хэмтэй болоһон байгаади гэжэ мэдэжэ. Унгарын дүрбэн жэлэй турша соо орооното тарянай ургаса орон дотор дунда зэргээр гектарһаа 13,2 центнер болгожо шадаһан байнади. Харин ургасын талаар энэ хэмжэон маанай ханаа ханаа шадахагүй байна.

АЙЛШАДАЙ ЗҮЖЭГ ҮНИРХОЛТОЙ БАЙБА

Зүн бүхэнд ондоо гурдуудай артистнар Улаан-Удэ ержэ, зүжэг наадаа харуулааг заншалтай. Айлшадай наадантай тангилыхаа, манай харгад республикында театруудай репертуары артистнайнгаа мэргэжэл бүри найнаар ойгодог, дуту дундынь, найт талынш илгаруулахаа гадна, шэнэ зүжэгүүдэ, шэнэ наада хаража һонирхоно. Тиймэһэ зунай үдэ хүршэ хотонуудай театруудтай наадаа андалдаг заншал гүнзэгшэ удхатай. Манай Буриадынь артистнар ондоо, тангидаггүй харгадтай урда наадахад тэдэний сэнгэлээр өөһөдүнгөө нааданай һайн ба дутагдалтай талы тодорүүлалд, хожомын бидэндэ үнөөхи наададаг зүжэгөө шөнээр, бүри гөбөр харуулахэ оролдодог хадан гэрнэһэ һонирхоно.

Зүүн бүхэндэ ондоо гурдуудай артистнар Улаан-Удэ ержэ, зүжэг наадаа харуулааг заншалтай. Айлшадай наадантай тангилыхаа, манай харгад республикында театруудай репертуары артистнайнгаа мэргэжэл бүри найнаар ойгодог, дуту дундынь, найт талынш илгаруулахаа гадна, шэнэ зүжэгүүдэ, шэнэ наада хаража һонирхоно. Тиймэһэ зунай үдэ хүршэ хотонуудай театруудтай наадаа андалдаг заншал гүнзэгшэ удхатай. Манай Буриадынь артистнар ондоо, тангидаггүй харгадтай урда наадахад тэдэний сэнгэлээр өөһөдүнгөө нааданай һайн ба дутагдалтай талы тодорүүлалд, хожомын бидэндэ үнөөхи наададаг зүжэгөө шөнээр, бүри гөбөр харуулахэ оролдодог хадан гэрнэһэ һонирхоно.

ВЛКСМ-эй гэгшүүн Федор Сластин Улаан-Удын аймагай Лениний нэрэмжэтэ колхозой гайхан фермьдэ хэдэн жэл соо худалдэрилда. Энэ нүхэр өөрынгөө даабарта амалда үзэн зүрхэнхөө хандажа, һулай жэжүүдтэ эрхм дунгуудыг тулалда боллоо. Мүнөө аймагайгаа түрүү ахашадай зэргэдэ явалсана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Федор Сластин. А. КНЯЗЕВАЙ фото.

ХАТУУ ШАНГА ТЭМСЭЛЭЙ ЗАМААР

ВЛКСМ-эй гэгшүүн болоһон, харин 1920 ондоо Балшырай Коммунист аймагад орожо, партиин гэгшүүн болоһон юм. Хожомын манай республикын худалдаа наймааны министр байһан В. Ф. Балтусев, тусхайта пенсионерүүд В. М. Тарантыва, О. М. Семёнова гэгшэд тэрэгтэй хамта комсомолой нэгэ аймагад байһан. Коммунист гэгшүүдэ бута сохиноной, Эрхүүтэй гүериний Совет засаг тогтоһоной һуудлаар революцида харша этгээдүүд сагаантанай офицерүүд, күлүүдүд болоһон нодарган охонууд Эрхүүтэй гүериний хэдэ хэдэн волюнтуудта булалгаа хэб.

Сагаантан болоһон тэдэний туһамарша этгээдүүд коммунистууд, комсомолууд, Совет засагтай туслаа адалтайгаар тэмэсгэһэд адалаг, хюлдэг байһан. Гансал Балшырай хотонунда 1921 ондоо Хомуунай ревкомунда I тууралжын коммунистууд Ш. Хазагаев, К. Хазагаев, А. Филиппов, Т. Иванов гэгшэдэ адалан байһан.

Революцида, Совет засагта эсэргүү адалагуудыг ударилагша Донской 1921 оной хабарай һуни Удэй төсхондой коммунистуудай байрада довтолгон юм. Маруудла байһын улгажа байхэ һамбаашалан, тэдэнэр коммунистуудай байрыг хүрээлбэ. Коммунистууд сагаантанай урдалаа бууджа эхилбэ. Тийхэдэнь Донской комиссион адалажа, байрынш галдаха гэһэн захиралта үгэбэ. Байрынгаа гал дүлдэбэ адалажа эхилдэһэд тэдэнэр сонхоргоо һүржэ гарахад дайсантай хабарта ороо юм. Партиин аймагийн секретарь Матвей Балтусев эгээн һуудла һүржэ гаража, гуйда дунда һууджа «Милэдэ. Тийхэдэнь дайсаг, тарнише хүржэ, аргамжаар уралт, шайбата асарга муурайгаар зооһон, туулайһан, эсэргэ эсэртэ — һамдэр сабилажа адалан байһа.

Донскойн хүтэлбэридог алууршад хүн зоние һилдэбэ зооһон, туулайһан юм гээһэ. Отрядтай командир Трофим Балтусев дайсалтай баатарлигаар тэмсэхэ үетөө баатарай үхэлөөр унаһан түгээхэ. 1924 оной январь һарада Донскойн отряд хүрээлгэдэ һэн. Донской аргаа баралдахада һууһынга эһэ нарнише шаһаа руугаа табижа, үхөө һэн. Ингэжэ харата дайсагна даража, «Милэдэ һуудла» Оюуса төсхоной ажаллаат амараа бэлэй.

1919 он. Балатанский багшанаан семинарида һуража байһан мичи ахин ороодор найнаар хэлдэг үдэһэ, тэрэний хөрөөр хунууд эхэ харгалтайгаар шалгада һэн. Угшэ шүхүүдэ ба байшуудтай анги бии юм. Тэрэ хоёр анги дунда эсэргэцэн тэмсэхэ байгаг. Даргалшад, түгээһэн һандаран һалханы, үгшэ шүхүүдэ барлагууд, ажаллаан арад сагаа гарта адалан гэжэ ойгуулаа һэн.

Би 1924 ондоо эхэнэрүүдэй худалда эхилдэгшээр, библиотекта даалгашар худалдаг байгабэ. Балшырай хомуунай ревкомой түрүүлжигшэ Макароман орожо эржэбэ. «Ильич һараа» гэжэ дуудлаа һэн. Библиотекта соо байһан он булта уйлажа, ганшуудла шаһалалта мэдүүдэ һэн. Угшэдоһынш ганшуудла шаһалалтай митинг болобо. Макароман, партиин аймагийн секретарь Кирилл Бараников болоһон бусад үгэ хэлээ һэн. Владимир Ильичий ажал хэрэгтэ үргэжэлүүдэд гэжэ тийхэдэ хүн зон тангарижаа үгөө һэн. Тэрэ тангарижаа мүнөө үнэн сэхээр бэрдүүлжэ байхынь харахад урматтай агшл.

Нэгтэ 1922 оной апрелдэ Алайһа Дарья эржэ байла. Үедэ хубуун Васильин үзэн орожо эржэ, сагаантан эндэ эрхэлжэ гэжэ дуудгаба. Тэдэнэр тохонхой хажуу талалга гэрэ ороод, Дарья Ислава хана ажалуура гэжэ гэжэ зууһан байгаа. Васильин гэрнэһэ заажа үгэхэдэ, сэхэ ошоходо намаг нуур, шабар шаба байха, тойронд гарахад зуурай галар гэжэ заажа үгэһэн байба. Васильин тэрэ үдэһэ намаг соогуур сэхэ гаража, сагаантан тухай дуудгаа буюу. Хурша байн ага Монсоной гэрта Даша хөрөгдөбө. Харин би һури үһэн соо ороһон, Үнн болонгүйгөөр гэртэ ороһодомни, I хүн һуужа һууба. Наймэ харһаар, тэдэнэй нэгэнини дүтэлжэ эржэбэ: «Дарья һамда хэрэгтэй. Ошожо бадра. Хамта һураһан нухаршин эржэ гэжэ хэлээрэй» — гэбэ.

МНР. Арадай Монголой томохон промышленна ба культурна центриүүдэй нэгэн болохо Дархан хотын барилгада Советско Союз эхэхэн туһаламжа хүржэ. Зураг дээр: СССР-эй мэргэжэлтэйд туһаламжтайгаар бодхогдон хэлхэ холбоной байһангай коммуляторна зал соо.

АХА ДҮҮ МОНГОЛ ОРОНДО

УЛААН БААТАР. ТАСС-ай корр. К. Болдохонов ингэжэ мэдээсэһэ: Юнион 25-да «Монголой революционерүүдэй үдэр» МНР-тэ турууһын хэсэ тэмдэглэдэбэ. Иноуса революционерно хоёр к р у ж и нэгэдүүлжэ байгуулаһан арад зоной турууһын революционерно эмхи Агууехэ Онтангийн үзэл сурталгаар гэрэлтүлдэгдэн Монгол орондо эгсэ 50 жилин саада тэр бии болоһон байгаа. Тэрэмний Монголой арадай парти гэжэ нэрэ абаһан юм. Тэрэ эмхи ноутагай феодалистууд, харин бодолшонолгодог эсэргүү сүлөөлэлгын тэмсэлдэ арад нинтэ хүсэлтэ, тэрэ тэмсэлдэ арадай засаг тогтоожо, амжалттайгаар дүүргэһэн.

Сүхэ-Баатарай нэрэмжэтэ Монголой нинсэл хотын түбэй талмалда хэдэн араад мянган хүн зон сулгарба. Сүхэ-Баата-

МНР-долоодохи зарлалдай Арадай Агууехэ Хуралы юнион 26-да нэгэдһэн гурбадахи сессии худалдаа наймааны эмхинүүдэй, нинтэ эгсэ хоолой предпринятиудай амжал һайжаруула тухай асуудал зүбһэн хэлсэбэ.

МНР-гэй, Монголой правительствын арад зонойгоо материальна байдал, соёлой эмхэжэ дэвшүүдэ тухай сэл үргэжэ оролдохо гаргажа байдагайн ашаар эд бараа худалдажа абаха амжалтай шалдатууд дэвшил гэдэ сессии дээрэ элдхэд хэлһэн МНР-эй Министруудай Советий Туруулагшын орлогшо Т. Рагча тэмдэглэбэ. Хүн бүхэндэ хүртсын талалар абаха үзэбэл, арбан жэлэй турша соо эд бараа худалдалга гурдуудта — 1.8. худудэ 2.1 дахин эхэ боллобо.

Эд бараанай ассортимент бүри үргэн боложо байһаа, һуурай арбан жэл соо 7.6 дахин олон хондлынни. 2.9 дахин олон уагалгын машина, 5.9 дахин олон мебель худалдалдаба. Советско Союзтай, социалисте бусад оронундай экономика харилсаа холбоо бэхмүүдгэ худалдаа наймаа да саашад үргэжэхэдэ, хүржэхэдэ худалда удаа шанартай гэдэ элдхэхэ тэмдэглэбэ.

ШЭНЭ ГУРИМАЙ БОГООЛШОЛГО-ХАРАТА АРАТА ЗЭБСЭГ

Империализм ба колониализм эсэргүүцэн бодолоо арадуудай сүлөөлгын тэмсэлтэ илгалдаг Ази, Африка ба Латин Америкийн гурьд «арадтай түб» гэгшээр ороһонд үлэ түмэнэй худалда мүнөө олон аршатай, үржэ дэлгэстэй болоно. Ерэдуһин худалдаһан революцион шиндэхэ байдалуудта хабалдаха дэлгэ хүмбэрэгшэ олонхи зоной худалдаһан түрүүшээр националь сүлөөлгын шинжэтэй байһана, сүлөөлгэ капитализм ба империализм эсэргүүцэ шалдэтай болохо — гэжэ В. И. Лениний үндэһэн хэлэһиний мүнөө болото дээрэ бэлдүүлдэг.

Империализм ба колониализм эсэргүүцэн бодолоо арадуудай сүлөөлгын тэмсэлтэ илгалдаг Ази, Африка ба Латин Америкийн гурьд «арадтай түб» гэгшээр ороһонд үлэ түмэнэй худалда мүнөө олон аршатай, үржэ дэлгэстэй болоно. Ерэдуһин худалдаһан революцион шиндэхэ байдалуудта хабалдаха дэлгэ хүмбэрэгшэ олонхи зоной худалдаһан түрүүшээр националь сүлөөлгын шинжэтэй байһана, сүлөөлгэ капитализм ба империализм эсэргүүцэ шалдэтай болохо — гэжэ В. И. Лениний үндэһэн хэлэһиний мүнөө болото дээрэ бэлдүүлдэг.

Антикоммунизм хадаа марксизм-ленинизмын сурталы нүлөөр һуудлагуула, залуу гурнуудыг коммунизмын сурталда, социализм гурнуудыг нүлөөнөө холдохгоо, буржуазна үзэл суртал тэндэ ба хиймүдэ, националь сүлөөлгын революционудыг социализм нүлөөн болгуулахгүй, шэнэ гурнуудыг хүржэлтэй капитализм зармаар абуулаха гэхэ мэтэ зорилгоо нүлөөр табна.

Империализм гурнууд антикоммунизмы гэнтэ, тусһан боложо, өөһөдүнгөө үзэл болодой политическэ зэбсэг болгоо бэшэ юм. Ушарһын юуб гэхэдэ, хүржэлтэй шэнэ замда ороһон ороһонд үлэ политическэ ажал абуулагшад хүржэлтэ, дэбжэлтэй гансал зүб замь — социализм гэжэ ойлгодог болоһон. Тиймэһэ империализм гурнууд социализм, коммунизма эсэргүү пропаганда абуулаха баатарлигаар хуржэлтэ таархажы гэжэ номдог, коммунисте ба худалдэришлэ партинуудыг политическэ муушлагад, социализм байгуулаһан амжалта тухай, коммунизмын гурнуудта туһалаһан экономика, социализм ба ухаан болодой дэбжэлтэ тухай дурлаха гүшэ, харин дутуу дуландууд, бэрхшээлинь зороута дэбжэн харуулаха гэжэ оролдодог байна.

Империализм гурнууд антикоммунизмы гэнтэ, тусһан боложо, өөһөдүнгөө үзэл болодой политическэ зэбсэг болгоо бэшэ юм. Ушарһын юуб гэхэдэ, хүржэлтэй шэнэ замда ороһон ороһонд үлэ политическэ ажал абуулагшад хүржэлтэ, дэбжэлтэй гансал зүб замь — социализм гэжэ ойлгодог болоһон. Тиймэһэ империализм гурнууд социализм, коммунизма эсэргүү пропаганда абуулаха баатарлигаар хуржэлтэ таархажы гэжэ номдог, коммунисте ба худалдэришлэ партинуудыг политическэ муушлагад, социализм байгуулаһан амжалта тухай, коммунизмын гурнуудта туһалаһан экономика, социализм ба ухаан болодой дэбжэлтэ тухай дурлаха гүшэ, харин дутуу дуландууд, бэрхшээлинь зороута дэбжэн харуулаха гэжэ оролдодог байна.

Империализм гурнууд антикоммунизмы гэнтэ, тусһан боложо, өөһөдүнгөө үзэл болодой политическэ зэбсэг болгоо бэшэ юм. Ушарһын юуб гэхэдэ, хүржэлтэй шэнэ замда ороһон ороһонд үлэ политическэ ажал абуулагшад хүржэлтэ, дэбжэлтэй гансал зүб замь — социализм гэжэ ойлгодог болоһон. Тиймэһэ империализм гурнууд социализм, коммунизма эсэргүү пропаганда абуулаха баатарлигаар хуржэлтэ таархажы гэжэ номдог, коммунисте ба худалдэришлэ партинуудыг политическэ муушлагад, социализм байгуулаһан амжалта тухай, коммунизмын гурнуудта туһалаһан экономика, социализм ба ухаан болодой дэбжэлтэ тухай дурлаха гүшэ, харин дутуу дуландууд, бэрхшээлинь зороута дэбжэн харуулаха гэжэ оролдодог байна.

